A Gyöngyhalász

Jóval a Maros-torok fölött, a Tiszán, a 182. folyamkilométernél ismerősöm parthoz kanyarította a motorcsónakot. Egy ember ült ugyanis a parton.

— A Gyöngyhalász vagyok — mutatkozott be.

Hogy ki a Gyöngyhalász? — Ismerősöm már korábban elmondta, hogy halászatból él, ismeri a vizet, mint a tenyerét.

— Kora tavasztól karácsonyig itt vagyok a parton — mondta. — Amikor enged a fagy, kijövök, amikor meg leesik az első hó, bemegyek.

A Gyöngyhalász mellett tíz-tizenkét rövid nyelű pícebot volt beszúrva a partba. Nem horgászbot: pícebot, ami nagy különbség. Hosszúságuk csak meteres, félméteres.

— Hét-nyolc éves botok ezek — mondta a Gyöngyhalász —, limbusban nőtt kőrisfa vadhajtásai.

Hajlíthatja a hal őket akármennyire — el nem törnének a világért sem. De ha el is törnek, a rájuk csavart zsinór összetartja őket. A bot végétől százas damil vezet a víz legaljára, ahol kanál formába öntött ólom tartja fenéken az egészet, s egy-egy élesre fent horog várja a halakat: a pontyot, a márnát, keszegeket, amúrt. A horgon puhára főtt kukorica ázik; Gyöngyhalász hatvan-hetven kilót etet be a halaknak, hetente. Csak így szoknak ugyanis a pontyok a helyhez.

— *És mennyit fog?* — kérdeztem.

— Hetente hat-hét kilót... Van, amikor többet. A Tisza Htsz-ben dolgozom, nekik adom le a halat. Ezekkel a pícékkel dolgozom — mutatott körbe —, egy emelőhálóval, meg egy áteresztővel. Az áteresztő olyan zsinór, amely a folyó egyik partjától a másikig ér, méterenként horgok vannak rajta, rövid előkén: ezekbe harapóznak a halak. De most alkalmatlan a víz, nem volt kedvem az áteresztőt berakni.

— *Mennyit keres havonta?*

— Néha ezret is... Most nyolcszázat kaptam, mert beteg voltam, és alacsony a víz. Nem jönnek ilyenkor a halak.

— *Ha nem sikerül fogni semmit, akkor mi van?*

— Hát... — tárta szét kezét a Gyöngyhalász, s elmondta, hogy naponta csak egyszer szokott enni, kenyeret, ezt-azt. Pénze jó részén kukoricát vesz, ötszáz forintért mázsáját. Muszáj, csak így tudja helyhez szoktatni a pontyot.

— *Mekkora volt a legnagyobb hala?*

— Negyven kiló fölötti harcsa. De volt olyan is, amit nem tudtam megfogni, pedig még a gőzhajó is leállt segíteni... Az én halászterületem egyébként a csatornák: a Hód-tói csatorna, a Száraz-ér, a Bogdánér, a Kis-Tisza. A csatornáktól akár éhen is veszhetnék. Szegvári József, az itteni halász viszont írást adott arról, hogy ide járhatok, itt halászhatok. Máskülönben nem tudnék megélni. Cserében vigyázok a fölszerelésére, egyebek. De vannak olyan halászok is, akik fölszedik az áteresztőmet, tönkreteszik a szerszámaimat. Szép világ... A szennyezések itt, a Tiszán is pusztítják a halakat, a tavaszon pedig sok volt a gombabetegséges hal. Ezeket el kell ásni, jó mélyre. Pedig, ha nem jönne a szennyező anyag, jó víz lenne ez a Tisza: a múlt héten például mindenütt ívott a ponty. De hiába: a villanyhálóval pedig még az ivadékot is kipusztítják a halaknak, magamfajta szegény ember alig-alig tud megélni — mondta a Gyöngyhalász, akit egyébként *Moldován Ferenc*nek hívnak. Ezek után fölhúzta az egyik zsinórt a víz alól: leette-e a kukoricát a horogról valamely keszeg, rák vagy — esetleg — ponty.

Farkas Csaba

Ativizig helyett: ATIKÖVIZIG

Az új névvel — új feladatok

Átkeresztelték az Ativiziget. Új neve július elsejétől: Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Vízügyi Igazgatóság. Az új intézményt az Ativizig, az OKTH Dél-alföldi Felügyelősége és a Környezetvédelmi Intézet laboratóriumának összevonásával hívták életre. Igazgatója Simády Béla. A céghez tartozik a környezetvédelem állami feladatainak egy része, s a vízgazdálkodás egésze. Mindkét területen első fokú államigazgatási hatósági jogköre van.

A környezetvédelemben az egyik legfontosabb feladat a veszélyes hulladékok kezelése, raktározási-összegyűjtési módjának meghatározása, elhelyezése, a levegővédelem, a szennyező anyagok kibocsátásának korlátozása, meggátlása, a zaj- és rezgésvédelem, a radioaktív háttérsugárzás mérése, a tájrendezés és a városrendezés környezetvédelmi szempontjainak érvényesítése. Az új intézménynek bírságolási jogköre is van, de nem ez az elsődleges, inkább a műszaki megoldások meghatározása, a füstszennyezés megakadályozása. A bírságolás csak végső eszköz. Elvileg egy új kémény építésekor is ki kell kérni az intézet szakembereinek véleményét, akik a gazdaságosan beépíthető, a lehető legkorszerűbb szűrőberendezések alkalmazását javasolják.

A környezetvédelem mellett ezután is elsődleges feladat az árvízvédekezés, a belvízvédelem; ezek végső soron szintén a környezet védelmét jelentik.

Ugyanolyan módszereket alkalmaznak majd a környezetvédelmi osztályokon, mint amelyek már hosszú évtizedek óta jól beváltak a vízügyi szakágaknál. Rendszerben gondolkoznak, a hatások-következmények mérlegelésével hajtják végre az éppen aktuális feladatokat.

A szervezeti változás — a szándékok szerint — nem a „cégtábla átfestését" jelenti, nem pusztán formális változást. Az a cél, hogy szigorúbb egységbe kerüljön a vízgazdálkodás és a környezetvédelem, a természetvédelem. A szakmai rokonítás megköveteli, hogy a víz minőségvizsgálatánál megszabott szigorú, felelősségteljes, jól szervezett munkát terjesszék ki a levegővédelemre, a zaj, a rezgés, a radioaktív sugárzás vizsgálatára és a veszélyes hulladékok kezelésére.

Még egy lényeges dolog: a nemzeti parkok közül az ópusztaszeri tartozik az új igazgatósághoz. A többi a Kiskunsági Nemzeti Park felügyelete alá kerül.

Á. S.

Bőség, hiány — jegyespár

Lázár Mihály felvétele

Forráskúton Szabó József és testvére, meg az egész család a négy hektáros sárgadinnyéskertben szedik a termést

Ha az ember a mezőgazdasági termelésről, mennyiségekről, árakról morfondírozik, sok értelmes megállapítást tehet. Akár *igazat* is. Csak az a bökkenő, ha másként közelítjük meg a dolgot, *mindennek az ellenkezője is igaz.*

A *Forráskúti Haladás Tsz* messze földön híres a *krumplijáról*, az idén is termett bőven a korai Cleopátra, még ha nem is annyit, mint tavaly. Kiépített kereskedelmi hálózattal, állandó partnerekkel rendelkeznek, s mégis napi 4—5 vagon burgonyánál többet nem igényel a piac. Ennek dupláját, háromszorosát is tudnák szállítani. Hét forintért és hétötvenért adják a kereskedőknek, s lássunk csodát — vagy talán már ez a természetes? — tizenkettő, tizenhat forint az üzletekben. Termelő és vevő egyaránt elégedetlen. Úgy tűnik gazdaságunkban a zöldség-gyümölcs kereskedelem (ön)érdekegyeztető mechanizmusa erősebb, szervezettebb, mint a többi érdekeltté. A tavalyi burgonyahiány méretét nem sikerült jól felmérni, s az import időzítése is szerencsétlenül alakult. A tételek egy része tavasszal érkezett, s az újkrumpli megjelenésekor még mindig volt belőle bőven. Valószínű, hogy e hiányhelyzetben született „bőséget" már a télen is érzékelni kellett volna, s nem tartani a 20 forint körüli árat, s ezzel visszafogni a fogyasztást. Abban csak reménykedni lehet, hogy a nagyobb mennyiségű őszi burgonya megjelenésére valamelyest tisztázódnak a frontok. Ha nem, akkor a drága vetőmag, az emelkedő költségek nem térülnek meg a termelőknek, s jövőre átbillenhetünk a másik végletbe, túl kevesen ültetnek majd krumplit, előáll az újabb hiány, jön az import... s kezdődik minden elölről.

A gazdaságban több mint félezer hektár a *szőlőterület*. A tavaszi 85—90 százalékos fagykár után kellemes meglepetés, hogy a mellékrügyekből kifejlődő fürtök közepes termést ígérnek. De kérdés, hogy ősszel is kellemes lesz-e ez a fordulat, merthogy a szőlőnek, bornak igencsak beszűkült a hazai és exportpiaca. Termelői vélemény szerint nem várható 7—8 forintnál jobb felvásárlási ár. Ebből így megélni, hosszabb távon az ültetvényekre áldozni nem lehet. Ha terem, ha nem terem — egyre megy, ez is, az is gond. *Fura világ.*

A *paradicsomot* a szárazság meggyötörte, kevés és perzselt a bogyó. Előre látható, az ipar által kívánt minőséget nehéz lesz produkálni. A felvásárlási ár öt éve azonos, a begyűrűző ipari eredetű költségek évről évre nőnek. E korábban sikernövény is veszít nimbuszából. Ha jövőre területet csökkentenek, helyette csak a napraforgó és a búza jöhet számításba. Ez is csak addig, amíg a kedvezőtlen termőhelyi adottságot támogatás kompenzálja.

A *zöldség-gyümölcs* felvásárlás 60 százaléka a tavalyinak; úgy tűnik, a háztáji gazdaságokban is bizonytalanság van abban, mivel érdemes foglalkozni. A kevéske őszibarackot nem hozzák ide, ami termett kis tételben érdemesebb elpiacozni. Az étkezési paradicsom felhozatala meg az olcsó felvásárlási ár miatt esett vissza. Burgonya lenne bőven, de azt csak módjával, korlátozott mennyiségben tudják fogadni.

A *dinnyeszezon* is elkezdődött, 24 hektáron két hevesi „dinnyéscsalád" tüsténkedik, részesművelők a szövetkezet földjén. Végre valami, amiből a termés is jónak ígérkezik, s az eladással sincs gond. Sárgadinnyéből már 3 vagonnal eladtak, a görögdinnye zöme ezután jön.

A *Domaszéki Szőlőfürt Szakszövetkezet* felvásárlója *Csiszár István* és munkatársai igencsak szerveznek, intézkednek, hogy a tervezett forgalmat elérjék. A kevéske barackért jó árat kell fizetni, hogy idehozzák, s még így is megérje továbbadni. Más terményekért is többet adnak, mint a környékbeli átlag — legalábbis ezt sugallja, hogy az ottjártamkor portékát hozók jórészt a szomszédos községekből jöttek. A burgonyával itt sem tudnak mit kezdeni, csak öt forint ötven fillért ajánlanak érte, így is ráfizetéses a fuvarköltség miatt Pesten hatért, hat forint harminc fillérért elsütött tétel. A paradicsom ára naponként hullámzik, a fóliás vége és a szabadföldi eleje egybeesett, még az öt forintért átvetten is nehéz volt túladni. Most újra hét forint. Ugyanakkor a Balaton környékén a dömping idején 28 forintot is elkértek érte az árusok. *Valahogy sántít az egész országra kiterjedő terítési mód.* A kevéske helyben termett barackot is az északi iparvidékre, Pestre adták el. Az indoklás meggyőzött. A magántermelők közvetlenül ellátják a helyi boltokat, a fogyasztói árból lejön 20 százalék árrés, a többi az övék. Itt felesleges láncszem a felvásárlás. A barackot is oda viszik, ahol vele együtt elkel a paradicsom, a paprika s más egyéb, nehezen értékesíthető áru. S hogy miként tudnak a konkurensekkel versenyezni? A fülem hallatára lezajlott telefonbeszélgetés egyben válasz is. Fél tizenkettő volt, a délelőtt behozott zöldséget, gyümölcsöt már pakolták is a teherkocsira, s ígérték, hogy este hétre Sárospatakon lesz az áru.

Tóth Szeles István

Áll a bál

Boszorkányok pedig nincsenek

A Tisza Szálló földszinti éttermében lábteniszezni is lehetne, csak a hálót kellene kifeszíteni; nagyon kevés a vendég. Az egyik sarokban nyolcan vacsoráznak, a hallban pedig a televíziót nézik a zenészek. Olyan a hangulat, mintha légitámadás után lennénk. Csönd, némaság minden szegletben. Kérdezem a portást, külföldről vajon hányan jöttek a Boszorkánybálra, ugyanis fönt a tükörteremben áll a bál. Nemsokáig vár a válasszal: senki. Aztán morfondírozik, megkér, ha jó szegedi vagyok, ne csináljak rossz propagandát, módosítja előbbi kijelentését: kevés az érdeklődő.

Elegancia — volt

Hét éve találták ki a Volán és a HungarHotels szakemberei: jó lenne egy olyan városi bált rendezni, ami egy idő után felvenné a versenyt a füredi Annával. Így született a Boszorkánybál — igen nagy ováció mellett. Az első táncos murira még az országos napilapok képviselői is eljöttek, segített a népszerűsítésben a tévé. Elegáns urak és hölgyek sereglettek, a lányok és asszonyok többsége estélyiben, a férfiak szmokingban, vagy elegáns öltönyben vettek részt a reggelig tartó vigadalomban. Voltak német, jugoszláv, angol csoportok. Jól indult minden, úgy nézett ki, Szeged megcsinálta hétországra szóló bálját. Biztatott a következő néhány szezon is.

Péntek este nemcsak azon gondolkoztam el, hogy hét év alatt milyen sok víz folyt le a Tiszán, hanem azon is töprengtem, miért kopott meg a Boszorkánybál. Merthogy ez történt, az nem vita tárgya. A hölgyek egy részére nem lehet rossz szót mondani: ápoltan, kibodorítva és beparfümözve jelentek meg a táncparketten. No de, a férfiak!! Az ántivilág etikettmesterei biztosan megfordultak volna sírjukban, ha lelki szemeikkel a Boszorkánybálra tekintenek. Ócska, vasalatlan trikók, kopott zeignadrágok, lepusztult szerelések. Jól tudom, nem várható el, hogy a 30 fokos kánikulában nyakig begombolt öltönyben legyen bárki is, de ez azért túlzás.

Drágaság — van

Szociológiailag is próbáltam meghatározni a közönség összetételét. Nagyon nehéz volt, de segítettek a szervezők. Elmondták, egy héttel a nyitótánc előtt még csak 10 jegy kelt el. Aztán amint a szegedi fesztiválnagyüzem beindult, a nyárra ide készülő vendégek felvették programjukba a Boszorkánybált. Sok kedves rokon, ismerős, jó barát, aki Szegedre jött, a házigazda jóvoltából résztvevője lehetett a péntek estének. Mint ahogy azt több szegeditől megtudtam, csak a vendége kedvéért jött el a tükörteremben, úgy volt vele, ez a legjobb hely, ahova viheti.

Ám az érdeklődés minden szempontból csökken, s ezen nem szabad csodálkozni. A belépő személyenként 400 forint, amiért a tisztelt vendég kap egy rövidítalt, finom vacsorát — pulykamelltekercs boszorkányosan, új burgonyával, boszorkánykrém. A többi fogyasztást a belépődíj már nem fedezi. Egy üveg bor ára 170—200 forint, de az ásványvíz tarifája is egy gyenge órabér, 20 forint. Ha egy pár jól akarja magát érezni, szerényen számolva sem jön ki egy ezresből.

Polgár Kálmán, az étterem igazgatója, bizonygatta: ezen a bulin ma már a cég szinte semmit nem keres. Örülnek, hogy van vendég, így legalább a világítás, takarítás megtérül. Az ÁFA miatt nőnek magasra az árak, és a belépőből kell fizetni a zenekart, a díjakat, hisz végül is, a szépségkirálynő egy többnapos olaszországi utazást nyer.

Hajnalka — utazik

Péntek este a tükörtermet a hagyományokhoz illően feldíszítették. Máglyát állítottak az egyik sarokba, de a farönkök papírmaséból készültek. A seprűk valódiak voltak. A már ismert forgatókönyv szerint kezdődött a mulatság. A hölgyek számot tűztek kosztümjeikre, ha akartak. Így jelezték, hogy részt vesznek a szépségversenyen. A közönség szavazata alapján döntőbe került 13 legcsinosabb lány közül már a szakavatott zsűri választotta ki a legszebb szegedi boszorkányt. A söprű és a máglyára küldés mellett milánói utat is nyert a 22 éves budapesti főiskolai hallgató, Rózsa Hajnalka. Az éjszakai pezsgőkoccintás közben elárulta, bájait 4 esztendőn keresztül a rendszeres body bildingezéssel tartotta karban. Udvarhölgyei: a 20 éves fotómodell Kovács Katalin, és a 21 éves Evegyi Zita, technikus.

Szombaton a szegedi lakosság is megismerhette a szépségkirálynőket. Este konflison vitték végig őket a Belvároson, majd a Dóm térre hajtattak, és bemutatták a lányokat a szabadtéri játékok közönségének.

H. M.